

Jätevesineuvonta Keski-Suomessa 2018 Loppuraportti

Mirja Hurskainen

Sisällys

1	Yleistä hankkeesta	3
1.1	Hankkeen rahoitus	3
1.2	Hankkeen kulut	3
1.3	Hankkeen suunnittelu ja hallinnointi	3
1.4	Yhteistyö kuntien kanssa	4
1.5	Muut yhteistyötahot	4
2	Hankkeen jätevesineuvojat ja muut työntekijät	4
2.1	Toimialueet, tehtävät ja työajan käyttö	5
2.2	Neuvojien taustat ja koulutus	5
3	Tiedotus ja markkinointi	5
4	Yleisneuvonta	6
4.1	Puhelin- ja sähköpostineuvonta	6
4.2	Neuvontapisteet tapahtumissa	7
4.3	Esitapisteet	7
4.4	Yleisötilaisuudet	8
4.5	Yksilöllinen neuvonta	8
5	Kiinteistökohtainen neuvonta	8
5.1	Toteutustapa	9
5.2	Kiinteistöjen käyttö	10
5.3	Kiinteistöjen jätevesijärjestelmien taso	11
5.4	Yhteenvedo käynneillä annetuista arvioista	14
5.4.1	Arviot vakituisesti asutuilla kiinteistöillä	14
5.4.2	Arviot vapaa-ajan asunnoilla	15
5.5	Yhteenvedo käynneillä annetuista toimenpide-ehdotuksista	16
6	Arvio hankkeen onnistumisesta ja saatu palaute	18
7	Johtopäätökset	19
	Allekirjoitukset	20
	Liitteet	

1 Yleistä hankkeesta

Jyväskylän ammattikorkeakoulu (JAMK) toteutti puolueetonta haja-asutuksen jätevesineuvontaa tarjonneen hankkeen Keski-Suomen maakunnassa 1.3.2018 -31.3.2019.

Neuvontaa oli saatavilla koko maakunnassa vesihuoltolaitosten viemäriverkostojen toiminta-alueiden ulkopuolisilla alueilla. Neuvontaa annettiin puhelimitse, sähköpostitse, messuilla/markkinoilla, kylätapahtumissa ja kiinteistökohtaisilla neuvontakäynneillä. Tietoa oli saatavilla myös jätevesineuvonnan nettisivuilla. Uutena vaihtoehtona tarjottiin neljässä kunnassa toteutettu esitepiste, jossa oli saatavilla tietoa jätevesien käsittelystä ja tietenkin neuvojen yhteystiedot. Kaikki neuvontamuodot olivat kiinteistönomistajille vapaaehtoisia ja maksuttomia. Hanke toteutettiin Suomen Ympäristökeskuksen (SYKE) jätevesineuvonnan ohjeita noudattaen.

1.1 Hankkeen rahoitus

Hanke rahoitettiin ympäristöministeriön harkinnanvaraisella avustuksella ja Keski-Suomen ELY-keskuksen lisäosalla, yhteensä 66 093,60 €. Jyväskylän ammattikorkeakoulun omarahoitusosuutta oli lisäksi 1 226,23 €. Rahoituksen myönsi ja sen käyttöä valvoi Keski-Suomen ELY-keskus, jonka yhteyshenkilöksi hankkeelle oli nimetty vesitalousasiantuntija Kai Voutilainen.

1.2 Hankkeen kulut

Hankkeen kuluista pääosan muodostivat henkilöstön palkat, matkakulut ja ostopalvelut. Ostopalvelut sisältävät mm. hankkeen ilmoitukset ja postituskulut.

Taulukko 1. Hankkeen lopulliset kustannukset

Haja-asutuksen jätevesineuvonta 2018	Toteutuneet kustannukset 1.3.2018-31.3.2019
Henkilöstökustannukset	59 680,96
Ostopalvelut	1 329,45
Matkakulut	6 051,18
Muut kustannukset	258,24
Kokonaiskustannukset yhteensä €	67 319,83

1.3 Hankkeen suunnittelu ja hallinnointi

Jätevesineuvontahanke suunniteltiin syksyllä 2017, kun vuoden 2018 neuvontarahoitusta tuli haettavaksi. Suunnittelussa hyödynnettiin JAMK:n hankehenkilöstön osaamista ja aiempia kokemuksia neuvonnan järjestämisestä sekä edellisten neuvontahankkeiden yhteydessä kertynyttä tietoa. Hanketta

suunniteltaessa kuultiin myös alueen kuntien viranomaisten toiveita tarvittavista neuvontatoimista.

Edellisten vuosien tapaan ELY-keskuksen ja kuntien toiveiden mukaisesti neuvonta kohdistettiin koko maakunnan kuntien alueelle, jotta kaikilla kohderyhmään kuuluvilla olisi yhtäläiset mahdollisuudet saada tarvitsemansa neuvonta, asuin- tai mökkipaikkakunnasta riippumatta.

Hankkeen hallinnoi Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

1.4 Yhteistyö kuntien kanssa

Neuvontahankkeen toiminta aloitettiin saumattomasti edellisen neuvontahankkeen ollessa loppuillaan. Kaikkien kuntien kanssa käytiin keskusteluja sähköpostitse ja puhelimitse hankkeen tavoitteista sekä neuvonnan tarpeista ja kohdentamisesta kunkin kunnan alueella. Kunnilta toivottiin erityisesti neuvonta-alueita, joilla voitaisiin toteuttaa kiinteistökohtaista neuvontaa. Neuvonta-alueita saatiin 4 kunnasta yhteensä kuusi. Joissakin kunnissa kiinteistökohtaista neuvontaa oli jo aiemmin tehty niin kattavasti, ettei järkeviä neuvonta-alueita enää löytynyt.

Kaikkiin kuntiin tarjottiin infotilaisuuksia tai neuvontapistettä tapahtumien yhteyteen. Tänä vuonna infotilaisuuksia järjestettiin seitsemässä kunnassa yhteensä kahdeksan. Muissa tapahtumissa oltiin mukana 12 kunnassa. Kuntiin pidettiin yhteyttä sähköpostitse tai puhelimitse koko hankkeen ajan. Yhteistyön määrä ja taso eri kuntien kanssa vaihteli huomattavasti.

1.5 Muut yhteistyötahot

Kuntien lisäksi hankkeella oli muita yhteistyötahoja. ELY-keskus valvoi hankkeen toimintaa ja neuvontatoimien kohdentamisesta käytiin keskusteluja myös heidän kanssaan. Yhteistyötä tehtiin Suomen ympäristökeskuksen, muiden neuvontahankkeiden ja JAMK:n Biotalousinstituutin hallinnoimien maaseudulle kohdistuvien hankkeiden kanssa.

2 Hankkeen jätevesineuvojat ja muut työntekijät

Hankkeessa työskenteli kolme työntekijää. Hankkeen toteutuksesta ja toimenpiteistä vastasivat koko hankkeen ajan projektipäällikkö Mirja Hurskainen, projektiasiantuntija Tuija Manerus ja projekti-insinööri Nina Pimiä (19.4.2018 saakka). He kaikki tekivät myös käytännön jätevesineuvontatyötä.

Hankkeelle töitä teki myös projektsihtööri Jaana Sironen (talouden hallinta, kirjanpito, maksatus).

2.1 Toimialueet, tehtävät ja työajan käyttö

Neuvojen toimialueet vuonna 2018 jaettiin maantieteellisesti samoin kuin aiempinakin vuosina. Tuija Manerus vastasi eteläisen Keski-Suomen neuvonnasta ja Mirja Hurskainen ja Nina Pimiä hoitivat pääsääntöisesti keskisen ja pohjoisen Keski-Suomen aluetta. Alueiden rajapinnoilla neuvonnasta vastattiin yhteisesti niin, että kaikki tehtävät voitiin hoitaa järkevällä tavalla. Kaikki hoitivat sekä kiinteistökohtaista että yleisneuvontaa ja vastasivat yhteydenpidosta omien alueidensa kuntiin. Kaikki hankkeelle tehdyt neuvontakäynnit toteutettiin vuoden 2018 aikana. Vuoden 2019 puolella annettiin jonkin verran neuvontaa puhelimesta ja sähköpostilla sekä kirjoitettiin kunta- ja loppuraportit.

Projektipäällikkö Mirja Hurskainen vastasi hankkeen hallinnoinnista, töiden koordinoinnista ja raportoinneista.

2.2 Neuvojen taustat ja koulutus

Tuija Manerus on prosessitekniikan insinööri ja laborantti, joka on erikoistunut haja-asutuksen jätevesien käsittelyyn JAMK:n järjestämässä erikoistumisopinnoissa. Työkokemusta jätevesineuvonnasta hänellä on yli kymmenen vuotta. Hän on toiminut myös kouluttajana ja jätevesisuunnittelijana.

Mirja Hurskainen on rakennusinsinööri ja hän on aikaisemmin toiminut haja-asutuksen vesihuoltohankkeissa projekti-insinöörinä ja projektipäällikkönä. Hänellä on kokemusta tilaisuuksien pitämisestä ja jätevesineuvonnasta.

Nina Pimiä on koulutukseltaan ympäristötekniikan insinööri (AMK) ja ammattiaineiden opettaja. Työkokemusta jätevesineuvonnasta ja haja-asutusalueiden vesihuollon kehittämisestä hänellä on yli kymmenen vuotta. Hän on toiminut haja-asutuksen jätevesien käsittelyn opettajana ja kouluttajana eri laajuisissa opintokokonaisuuksissa. Sivutoimisesti hän on tehnyt myös jätevesisuunnittelua.

Neuvojat osallistuivat keväällä 2018 etäyhteydellä SYKE:n järjestämään lakipäivään. Neuvojilla on aikaisemmilta vuosilta kertynyt vankka kokemus neuvontatyöstä, joten lähempää opastusta kiinteistökäyntien toteuttamiseen ei enää tarvittu. Neuvontakauden aikana kiinteistökäyntien kokemuksia ja tuloksia sekä haastavia neuvontakohteita käytiin läpi yhdessä.

3 Tiedotus ja markkinointi

Hankkeesta tiedotettiin Keski-Suomen ympäristö- ja rakennusvalvontaviranomaisia huhtikuussa 2018 järjestetyissä tiedotus- ja keskustelutilaisuuksissa, jotka järjestettiin Jyväskylässä ja Saarijärvellä. Neuvontatoimien etenemisestä tiedotettiin kuntia hankkeen aikana sähköpostitse.

Kuntiin lähetettiin valmis jätevesineuvonnasta kertova mainos, jonka sai laittaa kunnan nettisivuille, tulostettuna ilmoitustaululle tai jakaa asukkaille. Useiden kuntien kotisivuilla oli linkki jätevesineuvonnan nettisivuille ja/tai jätevesineuvojan yhteystiedot.

Kunnissa järjestetyistä infotilaisuuksista tai neuvontapisteistä tapahtumissa tiedotettiin lehti-ilmoituksin paikallislehdissä. Kuntien tai yhdistysten maksamia lehti-ilmoituksia neuvonnasta oli 6 kpl. Tilaisuuksista muistutettiin myös menovinkillä maakuntalehti Keskisuomalaisen menot -palstalla (21 kpl). Lisäksi kunnat tiedottivat tilaisuuksista nettisivuillaan. Kaikista tilaisuuksista tiedotettiin myös hankkeen omilla nettisivuilla osoitteessa www.jamk.fi/jatevesi. Muita satunnaisia tiedotuskanavia käytettiin aina tilanteen salliessa.

Jätevesineuvonnasta julkaistiin yhteensä 4 hankkeen maksamaa lehti-ilmoitusta; Paikallisuutisissa (2), Joutsan Seudussa sekä Viitasaaren Seudussa. Viitasaaren Seudussa ilmoitus koski saatavilla olevaa jätevesineuvontaa, muut ilmoitukset olivat jätevesi-infojen ilmoituksia.

Jätevesineuvonnasta ja uudistuneista ympäristönsuojelulain määräyksistä kirjoitettiin jutut kolmeen paikallislehteen; Toivakka toimii, Kuhmoinen palvelee ja Muuramelainen. Toimittajat kirjoittivat hankkeen työntekijöiden haastattelun perusteella jutut Suur-Keuruu -lehteen ja sen kesälehteen sekä Korpilahti-lehteen. Jätevesi-infoon osallistunut toimittaja kirjoitti jutun Petäjävesi-lehteen. YLE Radio Keski-Suomessa oli hankkeen työntekijän haastattelu valtakunnallisella jätevesiviikolla.

Hanke hyödynsi aiemman hankkeen teettämää esitekorttia, jota jaettiin tilaisuuksissa ja tapahtumissa. Kortti jätettiin myös niille alueellisen neuvonnan kiinteistöille, joilta ei tavoitettu ketään neuvontakäynnille ehdotettuna aikana. Kortissa oli lyhyt esittely neuvonnasta ja hankehenkilöstön yhteystiedot.

4 Yleisneuvonta

Yleisneuvontaa toteutettiin pitämällä yllä hankkeen nettisivuja, järjestämällä tilaisuuksia ja osallistumalla muiden järjestämiin tilaisuuksiin sekä erilaisiin tapahtumiin. Tarjolla oli neuvontaa myös puhelimitse ja sähköpostitse. Uutena toimintamallina oli neljässä kunnassa toteutettu esitepiste.

4.1 Puhelin- ja sähköpostineuvonta

Puhelin- ja sähköpostineuvontaa annettiin hankkeen aikana 271 henkilölle. Neuvotuissa oli mukana tarjotun kiinteistökohtaisen neuvontakäynnin peru-

neita, joiden kanssa käytiin läpi kiinteistön jätevesien käsittelyn tilanne ja annettiin neuvoja tarvittaessa. Hanke vastasi myös viranomaisten tiedusteluihin ja kysymyksiin jätevesien käsittelystä.

Puheluihin pyrittiin vastaamaan heti niiden tullessa, mutta mikäli se ei ollut mahdollista soitettiin myöhemmin takaisin asiakkaille. Sähköposteihin pyrittiin vastaamaan muutaman päivän sisällä kysymysten saapumisesta. Usein yksi vastaus ei riittänyt ja kirjeenvaihtoa käytiin muutamien viestien avulla. Syynä tähän oli se, että asiakkaat eivät olleet kuvanneet tilannetta riittävällä tarkkuudella ensimmäisessä viestissään. Joissakin tapauksissa keskustelujen jälkeen päädyttiin tekemään kiinteistökäynti, koska kiinteistön jätevesien käsittelyn tilanne ei ollut ratkaistavissa pelkästään asiakkaan antamien tietojen perusteella.

4.2 Neuvontapisteet tapahtumissa

Hanke osallistui erilaisiin tapahtumiin järjestämällä niihin jätevesineuvontapisteen ja neuvojan paikalle. Näissä tapahtumissa ei pidetty erillisiä luentoja tai muita laajaa kuulijakuntaa tavoittavia puheita. Jätevesineuvojat olivat neuvontapisteillä vastailemassa asiakkaiden kysymyksiin ja jakoivat neuvontamateriaalia.

Neuvontapiste järjestettiin 16 tapahtuman yhteydessä: Hankasalmen Toukomaarkkinoilla, Jyväskylän messuilla (2 kpl), Jämsässä Hyvän tuulen kauppaviihköllä, Kannonkoskella Kannonkoskipäivillä, Keuruun torilla, Kivijärven Kukkomarkkinoilla, Kuhmoisissa (2 kpl) Kiepsaus kesään toritapahtumassa ja Pihlajaveden kylätapahtumassa, Kyyjärven markkinatapahtumassa, Saarijärvellä Pajupuron kylätalolla vähähiiliset kylät –hankkeen tapahtumassa, Saarijärvellä Biotalouskampuspäivässä, Toivakan markkinoilla ja Äänekoskella (2 kpl) kaupungintalon aulassa sekä biotalous- ja juustopäivillä. Muuramen markkinoilla oli liikkuva neuvontapiste. Tarkempia neuvoja kyselleet laskettiin ns. tukkimiehen kirjanpidolla, jolloin yksilöllistä neuvontaa näissä tapahtumissa annettiin 166 henkilölle. Esitteitä hakeneiden ja neuvontapisteen läheisyydessä oleskelleiden määrä oli vähintään 435 henkilöä.

4.3 Esitepisteet

Esitepisteet toteutettiin viranomaisen ehdotuksesta Kannonkoskella, Kivijärvellä ja Kyyjärvellä. Esitepiste sijoitettiin asukkaiden ja mökkiläisten paljon käyttämään paikkaan. Kussakin kunnassa esitepistettä pidettiin kaksi viikkoa parhaimpaan loma-aikaan. Ajankohta valittiin niin, että kunnan kesätapahtuma, jossa myös jätevesineuvoja oli paikalla, ajoittui viikkojen ajalle. Myös Äänekoskella esitteitä jätettiin asukkaiden saataville neuvontapisteen jälkeen.

Esitesteillä kävijöitä ei laskettu millään tavalla. Esitteiden menekin perusteella kullakin esitesteillä kävijöitä voidaan arvioida olleen viidestätoista kahteenkymmeneen viiteen, yhteensä noin 80 henkilöä.

4.4 Yleisötilaisuudet

Hanke toteutti yhteensä 12 jätevesi-iltaa tai vastaavaa neuvontatilaisuutta. Jyväskylän rakennusmessuilla maaliskuussa pidettiin kolme tietoiskua. Asukkaille suunnattuja jätevesi-infotilaisuuksia pidettiin Jyväskylässä (2 kpl), Joutsassa, Luhangassa, Multialla, Petäjävedellä, Toivakassa ja Uuraisilla. Myös Sydän-Suomen jätelautakunnalle pidettiin infotilaisuus saostus- ja umpisäiliölietteistä. Jyväskylän toisen infotilaisuuden järjestäjä oli Leppälahti Seura. Muut tilaisuudet olivat kuntien viranomaisten järjestämiä. Infotilaisuuksissa käytiin läpi hajajätevesiä koskeva lainsäädäntö, järjestelmien käsittelyvaihtoehdot sisältäen kuivakäymälät, järjestelmien kunnostuksen vaiheet: suunnittelu, luvat, rakentaminen sekä käyttö- ja huolto. Tilaisuuksien yhteydessä, yleensä lopuksi, oli mahdollisuus saada myös yksilöllisempää neuvontaa ja vastauksia monimutkaisempiin kysymyksiin kuin luennon aikana. Myös mahdollisuus kiinteistökäytien tilaamiseen annettiin.

Tilaisuuksiin osallistui 252 henkilöä. Yksilöllistä neuvontaa tilaisuuksien yhteydessä annettiin 17 henkilölle.

4.5 Yksilöllinen neuvonta

Yksilöllistä neuvontaa annettiin tarpeen mukaan kaikkien yleisötilaisuuksien ja neuvontapisteiden yhteydessä. Tapauksissa, joissa täsmällisten neuvojen antaminen oli vaikeaa kiinteistön puutteellisten olosuhdetietojen, jätevesijärjestelmätyypin tai -kunnan osalta, asiakkaille tarjottiin neuvontakäyntiä kiinteistölle. Osa kysyjistä palasi myöhemmin asiaan puhelinneuvonnan kautta. Tässä kuvattua yksilöllistä neuvontaa annettiin hankkeen aikana yhteensä 183 henkilölle.

5 Kiinteistökohtainen neuvonta

Kiinteistökohtaisia neuvontakäyntejä tehtiin hankkeessa yhteensä 208 kiinteistölle, joista 86 oli vakituksessa asuinkäytössä ja 122 vapaa-ajan käytössä. Neuvontakäynneistä suurin osa, 139 kpl, tehtiin kuntien kanssa sovituille alueille. Kiinteistönomistajien tilaamina toteutettiin 69 käyntiä, mikä oli noin 33 % kaikista neuvontakäynneistä.

Jätevesineuvontakäynnit toteutettiin 6 erillisellä neuvonta-alueella. Alueet sijoituivat Hankasalmen, Jämsän, Toivakan ja Uuraisten kuntien alueille. Uuraisilla oli kaksi erillistä neuvonta-aluetta. Neuvontaa tarjottiin kirjeitse yhteensä

311 neuvonta-alueella sijainneelle kiinteistölle. Kylmiä käyntejä, jolloin asiakasta ei tavoitettu paikalta kirjeessä ilmoitettuna aikana oli 41 kpl. Kylmäksi käynniksi luettiin myös tilanne, jossa asukas oli paikalla neuvonta-aikana, mutta ei halunnut neuvontaa.

Neuvotuista kiinteistöistä 118 kpl sijaitsi pohjavesi- tai ranta-alueella (alle 100 metriä vesistöä), jossa tarvittavat jätevesien käsittelyn kunnostustoimet tulee tehdä määräaikaan 31.10.2019 mennessä. Muilla alueilla (yli 100 metriä vesistöä), joissa kunnostustoimet voidaan tehdä oman aikataulun mukaan, sijaitsi 29 kiinteistöä. Kiinteistönomistajan tehtävänä on epäselvissä tapauksissa varmistaa kiinteistön sijainti kunnostusvelvoitetta ajatellen.

Kiinteistökohtaisilla neuvontakäynneillä arvioitiin olemassa olevan jätevesijärjestelmän kunto, käyttökelpoisuus ja lainsäädännön sekä kunnan määräysten vaatimusten täytyminen. Arvion perusteella annettiin kiinteistöjen omistajille ehdotuksia järjestelmän kunnostamisen vaihtoehtoista. Kaikkia omistajia neuvottiin kulloinkin käytössä olleen järjestelmän oikeaan käyttöön ja huoltoon, esim. sakokaivojen tyhjennysten teettämiseen riittävän usein.

Neuvonnassa käytettiin apuna pääasiassa SYKE:n ja ympäristöministeriön julkaisemia neuvonta- ja tiedotusmateriaaleja. Painettuina niitä oli saatavilla kaikissa tilaisuuksissa, joihin osallistuttiin ja niitä jätettiin kiinteistökäyntien yhteydessä asukkaille.

Tarpeen mukaan asiakkaille jaettiin tarkempaa tietoa myös suunnittelijoista, kuivakäymälöistä (Huussi-seuran tuottamat julkaisut), sakokaivolietteiden kalkkistabiloinnista (kalkkistabilointiohje) ja omien talousvesikaivojen ylläpidosta (Hyvä kaivo- ja kaivoveden analyysitulkki –esitteet).

5.1 Toteutustapa

Kiinteistökäyntejä tehtiin sekä asiakkaiden pyynnöstä että kuntien kanssa sovituille alueille. Alueellisessa neuvonnassa kunnat toimittivat hankkeelle haluamansa alueen kiinteistöjen ja niiden omistajien osoitteet, joiden perusteella hanke suunnitteli neuvonnan toteutuksen ja lähetti omistajille kirjeitse ehdotuksen neuvonta-ajasta. Alueellisessa neuvonnassa käynnit pyrittiin sijoittamaan arkipäiviin 9-16 väliseen aikaan. Mikäli arkipäivät tai ehdotettu kellonaika eivät sopineet, voitiin neuvojan kanssa tarvittaessa muuttaa ajankohta iltaan tai viikonlopuksi. Aikojen siirtämistä tai perumista varten kirjeessä oli neuvojan yhteystiedot ja kehoitus ottaa tarvittaessa yhteyttä. Kirjeessä oli pyyntö ottaa neuvojaan yhteyttä myös, jos asukas ei halunnut neuvontakäyntiä tai mikäli kiinteistö kuului ns. vähäisten vesien luokkaan; ei ole varustettu vesikäymälällä, pesukoneilla, suihkulla, lämminvesivaraajalla tai ammeella.

Neuvonta-aikoja oli mahdollista varata kaikkien tilaisuuksien ja tapahtumien yhteydessä sekä puhelimitse ja sähköpostilla. Kiinteistökohtaiset neuvontakäynnit pyrittiin tekemään asiakkaille mahdollisimman hyvin sopivaan aikaan. Neuvontakäynnit pyrittiin järjestämään siten, että samalla matkalla käytiin useissa kohteissa. Muutamia käyntejä tehtiin harkinnan ja tarpeen mukaan yksittäin. Nämä olivat tavallisesti tilattuja tai siirrettyjä neuvontakäyntejä.

Neuvontakäynnillä kulunut aika vaihteli 30 minuutista 1,5 tuntiin. Kiinteistöllä selvitetiin olemassa olevat jätevesien käsittelyjärjestelmät ja niiden kunto. Kunnan arvioinnin yhteydessä avattiin saostus- ja umpisäiliöiden kannet, mikäli ne kohtuullisella vaivalla saatiin auki. Säiliöiden kuntoa arvioitiin ensivaiheessa silmämääräisten havaintojen avulla. Betonisten säiliöiden rapautumista kokeiltiin myös mittakepillä, raapaisemalla säiliöiden sisäpintaa kepin päässä olevalla piikillä.

Niissä tapauksissa, joissa säiliöt näyttivät päällisin puolin hyväkuntoisilta ja joiden ikä oli alle 20 vuotta, mitattiin myös säiliöiden tilavuus. Tilavuuden mittauksen yhteydessä selvisi samalla myös tiiviin pohjan olemassaolo tai sen puuttuminen. Tilavuuden mittaukset tehtiin, koska säiliöiden vesitilavuus on olennainen osa niiden käyttökelpoisuuden arviointia. Kokemustemme mukaan asiakkaat eivät useinkaan osaa sanoa säiliöiden tilavuutta luotettavasti. Toisaalta riittävä tilavuus ei yksin tee säiliöstä käyttökelpoista, jos siitä puuttuu esim. pohja, joten oli hyvä selvittää myös pohjan olemassaolo.

Neuvojat tutkivat myös jätevesien/ puhdistettujen jätevesien purkupaikan sijainnin ja olosuhteet. Usein asukkaat eivät pystyneet tarkkaan osoittamaan purkupaikkaa, tai eivät tiedäneet sen sijaintia lainkaan. Monessa tapauksessa kiinteistön omistajat osasivat kertoa, että putki menee ojaan, mutta sitä ei tosiasiassa löytynyt. Alun perin purku on siis voitu tehdä suoraan ojaan, mutta ajan saatossa putken pää on jäänyt piiloon maan alle.

5.2 Kiinteistöjen käyttö

Hankkeen aikana tehdyistä kiinteistökohtaisista neuvontakäynneistä 86 kpl kohdistui vakituisesti asutuille kiinteistöille ja 122 kpl vapaa-ajan asunnoille. Vakituisesti asuttujen kiinteistöjen määrä oli 41 % neuvotuista kiinteistöistä (edellisessä neuvontahankkeessa 60 %). Vakituisesti asuttujen kiinteistöjen määrä vähentyi edelliseen neuvontahankkeeseen verrattuna, mikä johtui neuvonnan kohdentamisesta alueneuvonnassa myös vapaa-ajan asutukseen. Monilla kohteilla oli myös erillinen ranta- tai pihasauna, jonka jätevesien käsittely arvioitiin samalla, näitä saunarakennuksia ei kuitenkaan kirjattu erillisiksi kiinteistöiksi tilastoihin.

Ikävapautuksen piirissä oli yhteensä 13 kiinteistöä. Tämä oli 15 % kaikista neuvotuista vakituisesti asutuista kiinteistöistä. Ikävapautettujen määrä neuvotuista kiinteistöistä on vuosittain pysynyt määrältään lähes samana. Ikävapautuksen piirissä olevilla kiinteistöilläkin arvioitiin kunnostustarpeet ja annettiin ehdotukset kunnostusvaihtoehdoista. Osa ikävapautuksen piirissä olevista kiinteistönomistajista halusi kunnostaa järjestelmän perillisiä varten tai kiinteistön myyntiä ajatellen. Mikäli kunnostuksia ei tehdä, jää kiinteistölle neuvotajan antama arvio siitä, mitä järjestelmälle tulisi ja voisi jatkossa tehdä.

5.3 Kiinteistöjen jätevesijärjestelmien taso

Kiinteistöjen jätevesijärjestelmien taso on samankaltainen aikaisempien hankkeiden tulosten kanssa eikä ollut yllättävää, että vakituisesti asuttujen kiinteistöjen jätevesijärjestelmät olivat huonommassa kunnossa kuin vapaa-ajan asunnoilla. Aiemmin tehdyt jätevesiselvitykset löytyivät 60 kiinteistöltä eli 29 %:lta nyt neuvotuista kiinteistöistä.

Vakituisesti asutut kiinteistöt olivat kolmea lukuun ottamatta tavanomaisesti varusteltuja painevedellisiä kiinteistöjä. Kaikki jätevedet käsiteltiin samassa järjestelmässä 70 %:lla vakituisesti asutuista kiinteistöistä ja 30 % erilliskäsittelyssä, joko WC- ja pesuvesien erilliskäsittelyssä tai käymälätyyppinä oli kuiva-käymälä (taulukot 2 ja 3).

Taulukko 2. Yhteenveto kiinteistökäynneistä: kaikkien jätevesien käsittely yhdessä (vakituinen asutus)

Järjestelmä, jossa kaikki jätevedet käsitellään yhdessä (vesi-wc)	Vakituinen asutus			Yht.
	HETI A	JOSKUS B	SELVITÄ C	
	KPL	KPL	KPL	
Saostussäiliö (1,2 tai 3-osastoinen), joiden jälkeen ei muuta käsittelyä	13	4	0	
Muu (järjestelmä joka ei ole riittävä)	21	15	0	
Järjestelmä riittämätön - yhteensä	34	19	0	53
Vanha maaperäkäsittely	0	0	0	
Muu (pieniä toimenpiteitä vaativa tai vanheneva ratkaisu)	1	0	0	
Pieniä toimenpiteitä vaativa tai vanheneva ratkaisu - yhteensä	1	0	0	1
Toimiva ja riittävä maaperäkäsittely	4	1	0	
Toimiva ja riittävä laitepuhdistamo	0	0	0	
Kaikki jätevedet umpisäiliöön	1	0	0	
Järjestelmä kunnossa - yhteensä	5	1	0	6
Neuvottuja kiinteistöjä yhteensä	40	20	0	60
Ikävapautettuja neuvotuista	10	3	0	13

Taulukko 3. Yhteenveto kiinteistökyynneistä: wc-vesien käsittely erillään tai kuivakäymälä (vakituinen asutus)

	Järjestelmä, jossa wc-vedet käsitellään erikseen tai wc-vesiä ei ole	Vakituinen asutus			Yht.
		HETI A	JOSKUS B	SELVITÄ C	
		KPL	KPL	KPL	
	Järjestelmä riittämätön - yhteensä	7	1	0	8
	Pieniä toimenpiteitä vaativa tai vanheneva ratkaisu - yhteensä	6	0	0	6
	Umpisäiliö + toimiva ja riittävä maaperäkäsittely	7	1	0	
	Umpisäiliö + toimiva ja riittävä laitepuhdistamo (harmaavesisuodatin)	0	0	0	
	Umpisäiliö + muu riittävä käsittely	0	0	0	
	Kuivakäymälä + toimiva ja riittävä maaperäkäsittely	1	0	0	
	Kuivakäymälä + toimiva ja riittävä laitepuhdistamo (harmaavesisuodatin)	0	0	0	
	Kuivakäymälä + muu riittävä käsittely	0	0	0	
	Järjestelmä kunnossa - yhteensä	8	1	0	9
	Jäteveden määrä vähäinen - yhteensä	1	2	0	3
	Neuvottuja kiinteistöjä yhteensä	22	4	0	26
	Ikävapautettuja neuvotuista	0	0	0	0

Taulukoissa 2 ja 3 olevat ikävapautuksen piiriin kuuluvien kiinteistöjen jätevesijärjestelmät on sisällytetty järjestelmien kuntoarvioihin ja neuvottujen kiinteistöjen määrään. Niitä ei siten lasketa uudelleen yhteen kiinteistömäärän kanssa. Tämä johtuu siitä, että neuvojat arvioivat olemassa olevat jätevesien käsittelyjärjestelmät ja niiden kunnan kaikissa tapauksissa. Omistaja sai aina arvion järjestelmän kunnosta, jotta asiaa ei tarvitse arvailla esim. omistajan vaihtumisen yhteydessä.

Taulukoissa 4 ja 5 on esitetty vapaa-ajankäytössä olevien kiinteistöjen tiedot. Vapaa-ajanasunnoilla kaikki jätevedet käsiteltiin samassa järjestelmässä 22 % neuvotuista kiinteistöistä. Kuivakäymällä varustettuja tai muulla tavoin käymäläjätteet ja pesuvedet erottelevia järjestelmiä löytyi 78 % neuvontakoh-teista. Vapaa-ajan asunnoista puolet (50 %) oli vähäisten jätevesien kiinteistöjä, jotka oli varustettu kuivakäymälällä. Perinteisillä kesämökeillä kuivakäymälävaihtoehtona oli tavallisesti perinteinen huussi. Hyvin moni mökin omistaja oli kiinnostunut huussin vaihtamisesta kompostoivaan kuivakäymälämalliin.

Taulukko 4. Yhteenveto kiinteistökäynneistä: kaikkien jätevesien käsittely yhdessä ja käytössä vesi-WC (vapaa-ajan asutus)

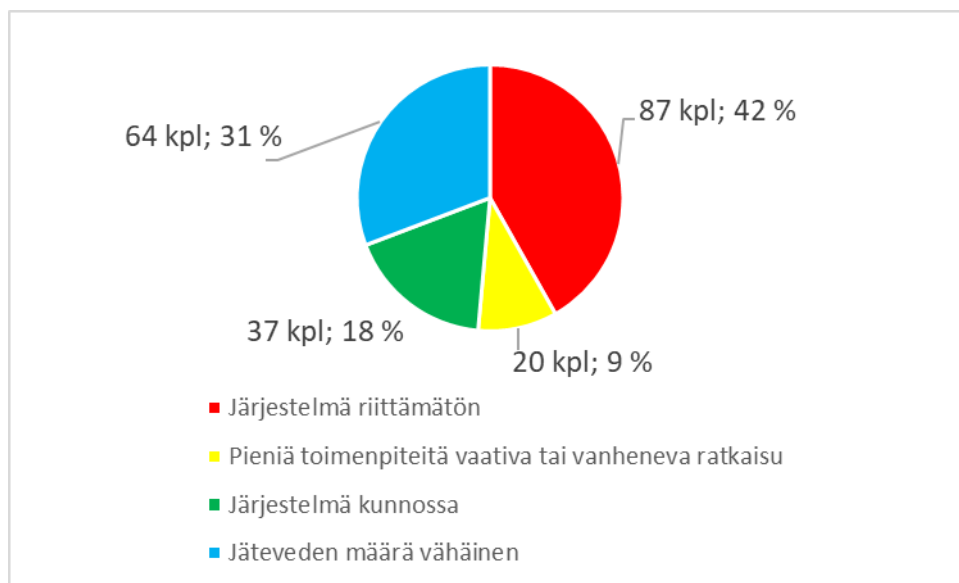
Järjestelmä, jossa kaikki jätevedet käsitellään yhdessä (vesi-wc)	Vapaa-ajan asutus			Yht.
	HETI A	JOSKUS B	SELVITÄ C	
	KPL	KPL	KPL	
Saostussäiliö (1,2 tai 3-osastoinen), joiden jälkeen ei muuta käsittelyä	4	1	0	
Muu (järjestelmä joka ei ole riittävä)	12	1	0	
Järjestelmä riittämätön - yhteensä	16	2	0	18
Vanha maaperäkäsittely	0	0	0	
Muu (pieniä toimenpiteitä vaativa tai vanheneva ratkaisu)	1	0	0	
Pieniä toimenpiteitä vaativa tai vanheneva ratkaisu - yhteensä	1	0	0	1
Toimiva ja riittävä maaperäkäsittely	5	0	0	
Toimiva ja riittävä laitepuhdistamo	0	0	0	
Kaikki jätevedet umpisäiliöön	3	0	0	
Järjestelmä kunnossa - yhteensä	8	0	0	8
Neuvottuja kiinteistöjä yhteensä	25	2	0	27

Taulukko 5. Yhteenveto kiinteistökäynneistä: wc-vesien käsittely erillään tai kuivakäymälä (vapaa-ajan asutus)

Järjestelmä, jossa wc-vedet käsitellään erikseen tai wc-vesiä ei ole	Vapaa-ajan asutus			Yht.
	HETI A	JOSKUS B	SELVITÄ C	
	KPL	KPL	KPL	
Järjestelmä riittämätön - yhteensä	7	1	0	8
Pieniä toimenpiteitä vaativa tai vanheneva ratkaisu - yhteensä	12	0	0	12
Umpisäiliö + toimiva ja riittävä maaperäkäsittely	3	0	0	
Umpisäiliö + toimiva ja riittävä laitepuhdistamo (harmaavesisuodatin)	0	0	0	
Umpisäiliö + muu riittävä käsittely	2	0	0	
Kuivakäymälä + toimiva ja riittävä maaperäkäsittely	4	0	0	
Kuivakäymälä + toimiva ja riittävä laitepuhdistamo (harmaavesisuodatin)	0	0	0	
Kuivakäymälä + muu riittävä käsittely	4	1	0	
Järjestelmä kunnossa - yhteensä	13	1	0	14
Jäteveden määrä vähäinen - yhteensä	60	1	0	61
Neuvottuja kiinteistöjä yhteensä	92	3	0	95

5.4 Yhteenveto käynneillä annetuista arvioista

Kaikilla neuvontakäynneillä arvioitiin jätevesien käsittelyjärjestelmän kunto ja käyttökelpoisuus sekä soveltuminen kohteeseen, suhteessa lainsäädännön ja kunnan määräysten vaatimuksiin. Ikävapautettujen kiinteistöjen jätevesien käsittelyjärjestelmien kuntoarviot sisältyvät alla oleviin kaavioihin.

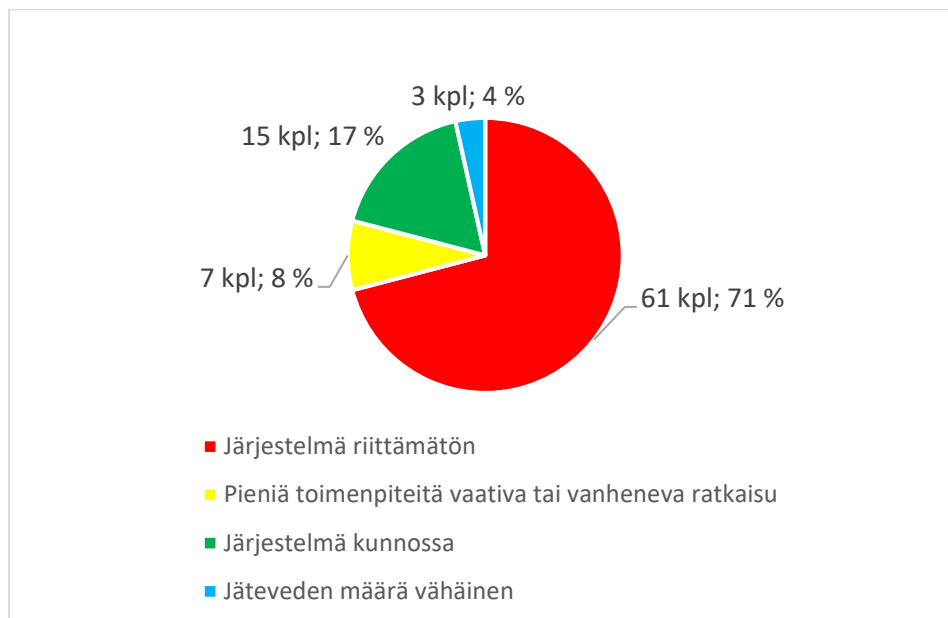
Kuvio 1. Järjestelmien kuntoarviot kaikilla neuvontakäyntien kohteilla, n=208

Vaatimukset täyttävä ja toimiva jätevesien käsittelyjärjestelmä oli 18 %:lla kaikista neuvontakäynnin kohteena olleista kiinteistöistä (kuvio 1). Vähäisten vesien luokkaan kuului 31 % neuvotuista kiinteistöistä. Yhteensä siis 49 %:lla neuvotuista kohteista ei ollut akuuttia tarvetta kunnostaa nykyistä järjestelmäänsä. Pieniä toimenpiteitä vaativa järjestelmä oli 9 %:lla kiinteistöistä. Näihin kuuluivat myös järjestelmät, jotka olivat rakenteidensa puolesta kunnossa, mutta eivät soveltuneet rakennuspaikalle kunnan voimassa olleiden määräysten mukaan. Merkittäviä ja pikaisesti tehtäviä kunnostustoimia tarvitaan 42 %:lla kaikista neuvotuista kiinteistöistä.

5.4.1 Arviot vakituisesti asutuilla kiinteistöillä

Suurimmalla osalla vakituisesti asutuista kiinteistöistä järjestelmät vaativat merkittäviä kunnostustoimia tai uudelleen rakentamista. Arvioiden mukaan 71 %:lla kiinteistöistä jätevesijärjestelmä ei täytä nykyisiä vaatimuksia (kuvio 2). Pieniä toimenpiteitä vaativa tai vanheneva ratkaisu on 8 %:lla vakituisessa käytössä olevista kiinteistöistä. Jätevesijärjestelmä oli kunnossa vain 17 %:lla

kiinteistöistä (vihreä) ja niin ikään 4 %:lla kiinteistöistä, joissa käymälätyyppinä oli kuivakäymälä ja jotka olivat vähäisten vesien luokassa.

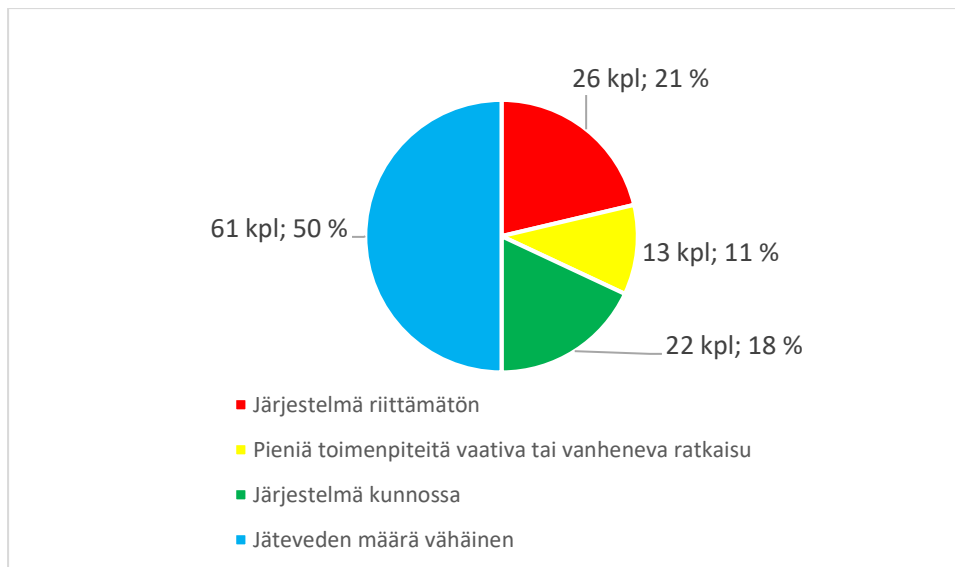

Kuvio 2. Järjestelmien kuntoarviot vakituisilla asunnoilla, n=86

5.4.2 Arviot vapaa-ajan asunnoilla

Puolet (50 %) neuvotuista vapaa-ajan kiinteistöistä kuului vähäisten vesien luokkaan ja niiden käymälätyyppinä on kuivakäymälä. Kiinteistöillä ei myöskään ollut pesukoneita, suihkua, isoa lämminvesivaraajaa tai ammetta. Talousvesi kannetaan, johdetaan kesävesiletkulla tai kiinteällä vesijohdolla ja veden käyttö voidaan arvioida vähäiseksi. Alueellisen neuvonnan vapaa-ajan asunnoista vähäisten vesien kiinteistöjä on kuitenkin tilastoitua enemmän, koska kiinteistöjen omistajille lähetetyssä kirjeessä heitä pyydettiin ottamaan yhteyttä neuvojaan, jolloin yhteydenotto johti usein neuvontakäynnin peruuntumiseen ja mahdollinen neuvonta pystyttiin hoitamaan puhelimitse.

Vapaa-ajan asunnoista 50 %:ssa oli vähäistä suurempi varustustaso. Jätevesien käsittelyjärjestelmä oli riittävä ja toimintakuntoinen 18 %:lla vapaa-ajan asunnoista. Pienillä kunnostuksilla selviää neuvojien arvioiden mukaan 11 %:lla neuvotuista kohteista. Vapaa-ajan asunnoista 21 %:ssa järjestelmä vaatii kunnostusta tai uusimista. Näistä kohteista useimmilla oli käytössä vesikäymälä ja useat niistä olivat aiemmin toimineet vakituisina asuntoina. Pelkästään loma-asunnoiksi rakennetut ja samalla vesikalustukseltaan runsaasti varustellut kiinteistöt olivat selvänä vähemmistönä.

Kuvio 3. Järjestelmien kuntoarviot vapaa-ajan asunnoilla, n=122

5.5 Yhteenveto käynneillä annetuista toimenpide-ehdotuksista

Kiinteistökäynneillä annettiin jätevesijärjestelmien kuntoarvioiden lisäksi ehdotuksia kunnostusvaihtoehdoista sekä neuvottiin järjestelmien oikeaa ylläpitoa. Useimmille kiinteistöille oli arvioiden mukaan käytettävissä useita eri vaihtoehtoja, joten raportteihin kirjattuja ehdotuksia on kappalemääräisesti enemmän kuin neuvottuja kiinteistöjä. Taulukoissa 6 ja 7 on esitetty kiinteistöille ehdotetut kunnostusvaihtoehdot.

Neuvojen tekemien toimenpide-ehdotusten perusteella vakituisesti asutuilla kiinteistöillä tyypillisesti kunnostustarvetta oli saostussäiliöissä (kokonaan uusiminen, korjaus tai tilavuuden lisäys) (taulukko 6). Yleensä saostussäiliön kunnostamisen lisäksi ehdotettiin maapuhdistamon rakentamista. Yleisemmin maapuhdistamotyyppiksi ehdotettiin suoraan maasuodattamaa, mutta ehdotuksena oli usein myös maapuhdistamo, jonka tyyppin suunnittelija valitsee. Usein jätevesijärjestelmätyypiksi ehdotettiin myös laitepuhdistamaa. Ehdotettuja toimenpiteitä olivat myös umpisäiliö wc-vesille ja täyttymishälyttimen lisääminen umpisäiliöön sekä vesikäymälän vaihtaminen kuivakäymäläksi. Muita ehdotettuja toimenpiteitä olivat liittyminen lähistöllä olevaan viemäriverkostoon (21 kpl) tai saostussäiliöiden varustaminen T-haaroilla ja kentän imeytysputkien varustaminen tuuletusputkilla.

Taulukko 6. Toimenpide-ehdotukset vakituisesti asutuilla kiinteistöillä

Toimenpide-ehdotukset: vakituiset asunnot	Kpl
wc:n vaihto kuivakäymäläksi tai kuivakäymälä lisäksi	10
wc:n uusinta vähävetiseksi huuhtelukäymäläksi	0
saostussäiliöiden kunnostus / uusiminen ja/ tai lisäys	48
umpisäiliö WC-vesille	30
umpisäiliö kaikille vesille	9
hälyttimen lisäys umpisäiliöön	4
maapuhdistamo, jonka tyyppin suunnittelija valitsee	28
imeytyskentän rakentaminen	11
maasuodattamon rakentaminen	32
harmaavesisuodatin	6
laitepuhdistamo	36
muu, mikä?	22

Vapaa-ajan asunnoille annetut toimenpide-ehdotukset on esitetty taulukossa 7. Puolet neuvotuista vapaa-ajan asunnoista kuului vähäisten vesien luokkaan, joilla käymälätyyppinä oli kuivakäymälä ja pesuvesien käsittely oli jo riittävän hyvin hoidettu. Näilläkin kohteilla annettiin joitakin ohjeita esim. käymäläjätteiden asianmukaiseen käsittelyyn tai imeytyskaivojen huoltoon. Ohjeita ei kuitenkaan merkitty tähän taulukkoon, koska kyse on enemmän oikeasta käytöstä kuin kunnostustoimista.

Taulukko 7. Toimenpide-ehdotukset vapaa-ajan kiinteistöillä

Toimenpide-ehdotukset: vapaa-ajan asunnot	Kpl
wc:n vaihto kuivakäymäläksi tai kuivakäymälä lisäksi	2
wc:n uusinta vähävetiseksi huuhtelukäymäläksi	0
saostussäiliöiden kunnostus / uusiminen ja/ tai lisäys	2
umpisäiliö WC-vesille	7
umpisäiliö kaikille vesille	0
hälyttimen lisäys umpisäiliöön	1
maapuhdistamo, jonka tyyppin suunnittelija valitsee	2
imeytyskentän rakentaminen	0
maasuodattamon rakentaminen	1
harmaavesisuodatin	7
laitepuhdistamo	1
muu, mikä?	3

Useimmin ehdotettu toimenpide oli harmaaavesisuodattimen rakentaminen pesuvesille. Muita mahdollisia kunnostustoimia olivat umpisäiliön rakentaminen wc-vesille sekä täyttymishälyttimen lisäys umpisäiliöön. Vaihtoehtona tarjottiin myös vesikäymälän korvaamista kuivakäymällä. Saostussäiliöiden kunnostus ja/tai lisäys oli yleinen toimenpide-ehdotus, jonka rinnalla ehdotettiin usein maapuhdistamon rakentamista.

6 Arvio hankkeen onnistumisesta ja saatu palaute

Hankkeen toiminta sijoittui ajankohtaan, jossa ympäristönsuojelulain muutokset olivat olleet voimassa vuoden. Muutoksista tiedottamiselle huomattiin silti vielä tarvetta. Kaikkiin maakunnan kuntiin tarjottiin jätevesitilaisuutta ja 75 % kunnista tarttui tilaisuuteen järjestäen asukkaille jätevesi-infon tai neuvontapisteen tapahtumaan. Varsinkin jätevesiviikolla ja alkukesästä järjestetyissä tilaisuuksissa osallistujia oli paljon ja keskustelu vilkasta. Kesän aikaan tapahtumien yhteydessä järjestetyissä neuvontapisteissä kävijöiden määrä oli vaihtelevaa. Tilaisuuksiin osallistuneiden henkilöiden määrässä päästiin hankesuunnitelman tavoitteisiin (liite 1). Myös puhelin- ja sähköpostineuvonnassa ylitettiin tavoitteet. Osa neuvontakäynnin peruneista merkittiin puhelin- ja sähköpostineuvonnan asiakkaisiksi, koska käynnin perumisen yhteydessä kiinteistön tilanne käytiin lyhyesti läpi asiakkaan kanssa. Yksilöidyn neuvonnan osalta päästiin siis tavoitteisiin, joka voidaan arvioida hyväksi tulokseksi.

Kiinteistökohtaisten neuvontakäyntien osalta jäätiin hieman tavoitteista, jotka saavutettiin 80 prosenttisesti. Tulos on parempi kuin edellisessä neuvontahankkeessa (44 %). Vaikka tilattujen neuvontakäyntien määrä lisääntyi edellisvuodesta, määrä jäi 33 prosenttiin kaikista neuvontakäynneistä. Kiinteistökohtainen neuvonta oli edelleen vahvasti kuntien osoittamien neuvonta-alueiden varassa. Hankkeen tiedusteluista ja yhteydenotoista huolimatta neuvonta-alueita saatiin vain neljästä kunnasta.

Kiinteistökohtaisten neuvontakäyntien yhteydessä saatiin asiakkailta suullista palautetta neuvonnasta. Neuvojan vastaanottaneilla kiinteistöillä suhtautuminen neuvontaan oli pääsääntöisesti positiivista. Ilmeistä oli myös se, että neuvonnan tilanneiden asiakkaiden palaute neuvonnasta oli myönteisempää kuin tarjotun neuvonnan asiakkaiden palaute. Asiakkaat pitivät erityisen hyvänä hankkeemme linjausta siitä, ettei mitään tietoja luovuteta kuntien viranomaisille, tai muillekaan tahoille. Saatuja palautteita kirjattiin muistiin ja käsiteltiin hankepalaverissa.

Kunnilta saatu palaute oli pääasiallisesti positiivista ja neuvontaa pidettiin tarpeellisena. Muutamissa kunnissa oli tapana ohjata asiakkaita ottamaan yhteyttä suoraan neuvojaan, mikä osaltaan helpotti viranomaisen työtä. Välillä kuntien viranomaiset itsekin kääntyivät neuvojen puoleen jätevesikysymyksissä. Kiitosta saatiin asiantuntevasta ja luotettavasta neuvonnasta sekä sen maksuttomuudesta.

7 Johtopäätökset

Neuvontavuosi oli työntäyteinen ja sen voidaan arvioida onnistuneen selvästi paremmin kuin muutamana aikaisempana vuotena. Positiivista oli, että tarjottu neuvonnan vastaanottaneiden asiakkaiden määrä nousi selvästi. Myös kylmät käynnit vähenivät edellisvuodesta.

Asiakkaat olivat aktiivisempia ja hieman myönteisempiä suhtautumisessaan jätevesiasioihin muutaman hiljaisemman vuoden jälkeen. Lainsäädännön uudistusta asukkaat pitivät oikeudenmukaisena. Varsinkin vyöhykejako herkkiin alueisiin, joilla kunnostustoimilla on määräaika ja määräajan ulkopuolisiin alueisiin ymmärrettiin ja hyväksyttiin melko hyvin.

Jätevesineuvonta toteutettiin yhteistyössä kuntien kanssa, joten ilman kuntien viranomaisten tukea neuvonnan tulokset kunnissa jäivät laihoiksi. Kunnan aktiivisuus ja toimet vaikuttivat suoraan järjestettyjen jätevesitilaisuuksien osallistujamääriin ja kiinteistökohtaisen neuvonnan kysyntään. Muutamat kunnat kutsuivat kirjeellä kaikki ranta-alueiden kiinteistöjen omistajat järjestettyyn jätevesi-iltaan. Joissakin hiljaisissa kunnissa jätevesineuvontaan ei panostettu millään tavalla.

Neuvontavuoden perusteella voitiin todeta, että edelleen on suhteellisen paljon asukkaita, jotka eivät olleet selvillä jätevesijärjestelmänsä tilasta ja korjaustarpeista. Yllättävää oli myös se, että osa neuvotuista ei ollut aiemmin edes kuullut mahdollisuudesta saada maksutonta neuvontaa omalla kiinteistöllään. Tiedottamiselle on siis edelleen tarvetta. Paikallislehtien rooli korostuu jätevesiasiodien uutisoinnissa ja asukkaiden aktivoinnissa ryhtyä tuumailusta toimeen.

Allekirjoitukset

Jyväskylän ammattikorkeakoulu

Pasi Raiskinmäki
Yksikönjohtaja

Mirja Hurskainen
Projektipäällikkö

Liitteet

1. Hankesuunnitelmassa asetettujen tavoitteiden saavuttaminen

Hankesuunnitelmassa asetettujen tavoitteiden saavuttaminen hankkeen aikana. Tavoitteet on päivitetty myönnetyn rahoituksen suhteessa.

	Hankesuunnitel- massa esitetty ta- voite hankeajalle 1.3.2018- 31.3.2019	Toteuma hankeaikana 1.3.2018- 31.3.2019
Neuvontatilaisuudet		
Jätevesi-infot ja tilaisuudet		12 kpl
Jätevesiklinikat		0 kpl
Muut tilaisuudet ja tapahtumat		16 kpl
Tilaisuudet (yleisneuvonta) yhteensä		28 kpl
Osallistujamäärä tilaisuuksissa yhteensä	325 hlö	687 hlö
Yksilöity neuvonta		
Yksilöity jätevesineuvonta tilaisuuksien yhteydessä		183 hlö
Puhelin- ja sähköpostineuvonta	130 kpl/hlö	271 kpl/hlö
Yksilöity neuvonta yhteensä	154 kpl/hlö	454 kpl/hlö
Kiinteistökohtaiset neuvontakäynnit	260 kpl	208 kpl
Yksilöity neuvonta + kiinteistökäynnit yhteensä, neuvotut henkilöt		662 hlö